

Høringsvar om Fremtidens Folkehus fra Gellerupparken og Toveshøjs afdelingsbestyrelser

Da mange af vores beboere i afdelingerne må formodes af være nuværende eller potentielle kommende brugere af Folkehuset Gellerup, indsender vi hermed følgende høringsvar:

Lokalcentret, der blev et folkehus mellem to stole

Folkehuset Gellerups skæbne for dummies – tyve år er lang tid at holde byrådet op på dets egen plan

Igennem mere end 20 år har der været stor fokus på udviklingen af Gellerup og Toveshøj. Her har en af de mest brugte overskrifter hos byrådets politikere lydt: Gellerup skal være ligesom resten af byen.

I dag må vi konstatere, at det udsagn desværre ikke gælder, når vi taler folkehuse i Århus. For her er indstillingen, at Folkehuset Gellerup skal lukke og slukke med udgangen af indeværende år. Med den begrundelse, at bygningen, Gudrunsvej 80, som har rummet Lokalcentret Gellerup siden det forrige årtusinde, skal sælges og overgå til anden aktivitet.

I Gellerupparken og Toveshøjs afdelingsbestyrelser stiller vi os kritisk over for den argumentation, da planerne om nedrivning og frasalg af bygningskomplekset Gudrunsvej 78-82 har været kendt siden 2006. Det kan derfor ikke komme som nogen overraskelse for kommunen, at der vil komme til at mangle et andet sted, der kan huse de aktiviteter, der foregår i det der dengang hed Lokalcentret Gellerup, men som for to år siden skiftede navn til Folkehuset Gellerup.

Historisk forventning

I den vedtagne dispositionsplan for Gellerupparken og Toveshøj fra 2011 var indskrevet en plan om en placering af et sundhus med plejeboliger og ældreboliger og lokalcenter på Toveshøj. Men undervejs blev kommunens lyst til at bygge plejeboliger kølnet, og ideen om et sundhedshus blev flyttet ned til Globus1 langt fra Toveshøj. (Det nye Børne- og Sundhedshus Vest på Gudrunsvej åbnede den 6. september 2022).

Men samtidig blev planerne om at nedrive Gudrunsvej 78-82 udskudt igen og igen.

Tilbage i foråret 2014 forlød det ellers kortvarigt, at nu skulle bygningerne rives ned – der opstod rygter i Gellerup om, at biblioteket i en periode, mens man ventede på det nye fællesbyggeri med Gellerupparkens beboerhus, skulle rykke over i City Vest.

Men inden den plan blev ført ud i livet, blev der i stedet lavet en ny plan med tyvstart af et iværksætterihus på 2. og 3. sal i Gudrunsvej 78, som efterfølgende skulle flyttes op i det nye kommunale tekniskrådhus Blixens, som åbnede i januar 2019.

Beboerhuset og biblioteksbyggeriet, som oprindeligt i Helhedsplan var planlagt til at stå færdigt i 2014, blev udskudt til 2017. Men en donation fra Sallingfondene mv. som dannede baggrunden for et Sports- og KulturCampus, betød at byggeriet blev udskudt til 2019. Gellerup Sports- og KulturCampus åbnede den 8. december 2021.

Imens alt dette foregår, fortsætter lokalcentret og dets brugere aktiviteterne på 1. sal på Gudrunsvej 80 (med systueaktivitet i stueetagen). De sidste ti år med en konstant trussel om lukning på grund af nedrivninger hændende over hovedet, uden at det rigtigt er blevet konkret.

I forbindelse ovennævnte byggeri af Sports- og KulturCampus, hvor processen blev påbegyndt i 2015, blev der oprindeligt måske indtænkt et Folkehus Gellerup. Men det ligner i dag mere en kommunal joke end et reelt forsøg på at skabe en ny ramme for lokalcentrets aktiviteter. Lokalet, der bærer navnet Folkehusets

Gellerup, gemmer sig bagest på biblioteket, måler godt 40 kvadratmeter, er uden adgang til vand og har ca. 100 meter til nærmest toilet.

Status for Gudrunsvej 78-82 - måske

Planerne om nedrivning og salg af Gudrunsvej 78-82 tog i sommeren 2020 pludselig en ny drejning, da Aarhus Kommunes byråd ifølge lokale medier nu vil undersøge, om det tidligere Kultur- og Aktivitetscenter på Gudrunsvej 78-82 kan blive et nyt kulturelt kraftcenter.

Aarhus Kommune går aktivt ind i udviklingsarbejdet, der overordnet har tre fokusområder: Bygningernes anvendelse, herunder konkret vurdering af såvel stand, udviklingsmuligheder som salgsværdi. Indhold og identitet: Kvalificering af ideerne med f.eks. højskole, forsamlingshus, miljø for kreative erhvervsvirksomheder, kulturinstitution, socialøkonomiske virksomhed og dialog-og forskningscenter. Finansiell afklaring: Vurdering af økonomi ved salg, renovering og udviklingsideerne generelt, herunder arbejdet med klimamæssigt bæredygtige løsninger.

Den proces er stadig i gang den dag i dag, april 2024.

Lokalcentret, der undervejs blev et folkehus, der desværre forsvandt i processen

Ovenstående tilbageblik på tyve års udviklingsarbejde i Gellerup kan måske være med til at forklare, at Lokalcentret Gellerup - eller Folkehuset, som det benævnes i dag, uheldigvis blev glemt i processen.

Undervejs har årene med corona-nedlukning sikkert spillet en rolle. Og ligeså har Parallelsamfundsloven fra 2018, som pt. til dels har væltet Helhedsplanen fra 2011 omkuld, med den konsekvens at den nye Udviklingsplan fra 2019 delvist er lammet på grund af igangværende retssager.

I 2022 på zoommøder (på grund af corona) om Udviklingsplanen mellem afdelingsbestyrelsen for Gellerupparken og borgmester Jacob Bundsgaard, blev spørgsmålet om et nyt lokalcenter rejst af afdelingsbestyrelsen. Det var fordi, der umiddelbart ikke var noget at læse om planerne med lokalcentret i Udviklingsplanen. Borgmesteren svar lød, at det desværre lå uden for hans ressortområde, og han var ikke opdateret på en status, men det ville der sikkert blive fundet en løsning på.

Samtidig ændrede lokalcentrene i 2022 status i hele Aarhus Kommune og blev til folkehuse med en ifølge daværende rådmand helt ny vision. Det nye navn skulle være med til at skabe en kulturændring og åbne husene op for alle århusianere. Århus' nye folkehuse er nemlig for alle, der vil bidrage til et fællesskab, lød det.

I Gellerup skiftede lokalcentret også navn, men der kom aldrig noget nyt skilt op (lidt tragikomisk er der dog netop for en måned siden kommet teksten "Folkehuset Gellerup" op på glasruden indtil det 40 kvadratmeter lokale i Sports- og KulturCampus).

Fra lederen af Folkehuse Midt lyder det, at hans bundne opgave i de tre år, han har bestridt stillingen, har været, at lokalcentret/folkehuset skulle afvikles i forbindelse med, at lokalerne på Gudrunsvej 80 forventeligt skal sælges med udgangen af 2023.

Som en perfekt storm oplever brugerrådet desværre, at dets mangeårige formand og drivkraft dør i september 2023, hvorefter brugerrådet mere eller mindre nedlægger sig selv.

Sådan er status, da der den 28. januar 2024 bliver holdt årsmøde med valg til nyt brugerråd til Folkehuset Gellerup. 30 personer møder frem og otte nye kandidater med en gennemsnitsalder under 60 år stiller op til brugerrådet med den klare hensigt at skabe nyt liv i folkehuset, samtidig med at det skal sikres, at de aktiviteter, som allerede finder sted, kan fortsætte.

Det nye brugerråd havde knapt hørt om den analyse, som MSO og Aarhus Kommune havde gennemført og brugerrådet havde kun lidt viden om, at der få uger efter årsmødet skulle komme en indstilling, som ville kunne få afgørende betydning for folkehusets fremtid.

Men en stor forsinkelse er det inden for de sidste par uger gået op for folkehusets nye brugerråd, at byrådet faktisk allerede i dag har besluttet, at Folkehuset Gellerups dage er talte. På trods af, at det flere gange har forlydt, at der ingen beslutninger er truffet endnu.

Men med ovenstående historiske gennemgang mener Gellerupparken og Toveshøjs afdelingsbestyrelser at kunne godtgøre, at det er en meget forkert beslutning, som Aarhus Byråd har besluttet – og at man, hvis man fastholder beslutningen om at lukke Folkehuset Gellerup, svigter et lokalområde, der på alle mulige måder om nogen har brug for netop de fine tanker, som lå bag visionerne for de kommunale folkehuse.

Derfra skal der fra Gellerupparken og Toveshøjs afdelingsbestyrelser lyde en opfordring til, at byrådets medlemmer gentænker beslutningen om, at der ikke længere skal være et folkehus i Gellerup. Alt andet vil være med til at sikre, at Gellerup ikke bliver som resten af Århus.

Bilag:

16.11.2008 [Bedre at bygge nye ældreboliger end at bygge om - Gellerup.nu](http://www.gellerup.nu)

Uddrag;

Mikkelsen udtrykker håb om, at de penge der er afsat til ombygningen, vil blive overført til det nye projekt, hvis det vedtages, at plejeboligerne skal placeres et andet sted.

Afdelingen for Sundhed og Omsorg har sit eget formulerede ønske til helhedsplanen: 72 nye plejeboliger – plus et kombineret lokalcenter og sundhedscenter.

Marts 2009 - aarhus.dk

Millioner til sundhedscenter i Gellerup

Sundhedscenter Vest har været undervejs i et par år og bl.a. med succes kørt diabeteskole for indvandrere. Nu giver Århus Kommune 4,2 millioner kroner til projektet, der får særligt fokus på børn og unge, børnefamilier, samt voksne med kroniske sygdomme.

Der bliver også sat ind på områderne kost, rygning, alkohol og motion, herunder khat og rusmidler. Den dystre baggrund for centeret er at sundhedstilstanden i Gellerup-området er væsentlig lavere end i resten af byen, og gennemsnitslevealderen er ni år lavere end for øvrige århusianere.

Mange beboere i området har flygtninge- eller indvandrerbaggrund. Her ses alvorlige og belastende sundhedsproblemer som sukkersyge, hjerte-karsygdomme og posttraumatisk stresssyndrom (PTSD) langt mere udbredt end i resten af Århus.

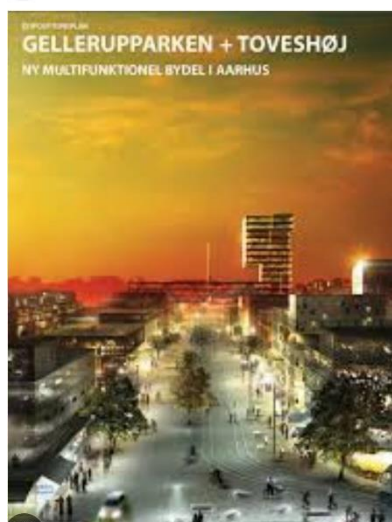
“Det er helt nødvendigt at fokusere på de sociale dårligt stillede, hvis vi skal reducere ulighed i sundhed, og med oprettelsen af Sundhedscenter Vest er vi gået sammen om at udvikle nye metoder og koordinere indsatsen over for de grupper, som har størst behov,” siger rådmand for Sundhed og Omsorg, Dorthe Laustsen (SF) ifølge Århus Kommunes hjemmeside, hvor også Socialrådmænd Gert Bjerregaard (V) understreger behovet for den helhedsorienterede indsats: “Det er vores klare mål at løfte Gellerup op på niveau med resten af Århus, også når det gælder sundhed. Det kræver en målrettet indsats på flere felter, og sundhedscentret skal binde det hele sammen,” siger Gert Bjerregaard.

Centeret får ind til videre til huse i stueetagen i bygningerne på Gudrunsvej 80, hvor lokalcentret ligger på 1. sal. Som det fremgår af Skrappebladet marts 2009 ønsker næstformand i Brabrand Boligforening Keld Albrechtsen at sundhedscenteret placeres på Toveshøj som en del af områdets helhedsplan.

Juni 2011 - <https://skraeppebladet.dk/2011/7/beboerne-sagde-ja/>

November-aftalen 2010

På baggrund af høringen udarbejdede boligforeningen og de to afdelingsbestyrelser i efteråret 2010 et forslag om en dispositionsplan, som vi håbede, at byrådet ville acceptere. I dette forslag indgik de to afdelingers ønske om beboerhuse og sundhedshus på Toveshøj. Der var også forslag om ældreboliger på Toveshøj og et ungdomskvarter omkring Hejredalskollegiet samt uddannelsesinstitution og højskole.

Dispositionsplan Gellerupparken + Toveshøj 2011

nord. Endelig skal der i området omkring Bazar Vest skabes mulighed for en slags aktivitetshus, der skal kunne rumme forskellige offentlige og private funktioner som eksempelvis et lægehus og en sundhedscafé. I den nordvestlige del af Toveshøj er en blok udpeget som omdannelse til plejeboliger.

I planlægningen af området lægges der stor vægt på, at de kommunale funktioner, der i dag er samlet i Community Centret, kan fungere i tæt sammenhæng, således at synergieffekten mellem bibliotek, socialcenter, lokalcenter, sundhedscenter mv. fastholdes.

Den 19. november 2010 Aftale om dispositionsplan

Arkitekternes tegning af et kommende sundhedshus i forbindelse med ældreboliger og lokalcenter.

Februar 2015 - [Store tanker om et kultur- og bevægelseshus i Gellerup | Skræppebladet - Brabrand Boligforening \(skraeppebladet.dk\)](#)

Store tanker om et kultur- og bevægelseshus i Gellerup

Højskole, beboerhus og sportscenter med badeland bliver måske en realitet midt i Gellerup, hvis økonomien falder på plads

6. februar 2015 - [Toveshøj: lokalcenter bør ligge her - Gellerup.nu](#)

Toveshøj: lokalcenter bør ligge her

af Birger Agergaard | [Gellerup.nu](#), [Helhedsplan](#), [Samvirket](#)

Uddrag: Det har medført nogen nervøsitet på Toveshøj, at den kommende placering af et lokalcenter KAN gå udenom Toveshøj. Intet er afgjort, men der er også kræfter, der ønsker, at lokalcentret forbliver i Gellerupparken.

Lokalcentret er kommet i spil, fordi det ikke kan blive på Gudrunsvej 82, som er en del af det betonkompleks, som om nogle år skal rives ned. Hvor skal det så flytte hen.

7. februar 2015 - [Mundtligt løfte om lokalcenter - Gellerup.nu](#)

Mundtligt løfte om lokalcenter

af Anett Sällsäter Christiansen, afdelingsformand, Toveshøj | [Gellerup.nu](#), [Helhedsplan](#)

I 2012 fik vi en mundtlig tilkendegivelse i fra kommunen om et lokalcenter, som skulle ligge op ad plejeboligerne og til Sundhedshuset.

Hvis vi ser samlet på den fysiske helhedsplan, kommer de mest aktive knudepunkter om nogle år til at ligge ved basarpladsen op til Toveshøj.

Om nogle år kommer der til at køre en letbane lige udenfor basaren og dreje ned langs bygaden. Kommunen bygger både til miljø og teknik, og der vil komme boliger tæt på kommunens byggeri.

Det bliver et sted fyldt med liv og tilgængelighed. Og ideelt sted at lægge plejeboliger. Toveshøj Sundhedshus og Beboerhus vil også rumme læge, tandlæge og andre praksisser. Plejeboligerne er i øvrigt ikke kun for Toveshøj, men for hele postnummer 8220 og 8210.

Juni 2020 - [Fredspladsen ved Gellerup Kirke kan blive kulturelt kraftcenter | Skræppebladet - Brabrand Boligforening \(skraeppebladet.dk\)](#)

Uddrag: *Fredspladsen ved Gellerup Kirke kan blive kulturelt kraftcenter Måske skal det tidligere Kultur- og Aktivitetscenter på Gudrunsvej 78-82 alligevel ikke rives ned og sælges til boligbyggeri. Et væld af kulturprojekter bobler nu omkring Fredspladsen, og Aarhus Kommune vil nu undersøge, om det kan blive et nyt kulturelt kraftcenter*

Aarhus Kommune nu også går aktivt ind i. Overordnet får udviklingsarbejdet tre fokusområder: Bygningernes anvendelse, herunder konkret vurdering af såvel stand, udviklingsmuligheder som salgsværdi. Indhold og identitet: Kvalificering af ideerne med f.eks. højskole, forsamlingshus, miljø for kreative erhvervsvirksomheder, kulturinstitution, socialøkonomiske virksomhed og dialog-og forskningscenter. Finansiell afklaring: Vurdering af økonomi ved salg, renovering og udviklingsideerne generelt, herunder arbejdet med klimamæssigt bæredygtige løsninger.

December 2021 - [Lokalcentre bliver til folkehuse: Hele Aarhus inviteres indenfor \(lokalavisen.dk\)](#)

Lokalcentre bliver til folkehuse: Hele Aarhus inviteres indenfor

Uddrag: *I 2022 skifter lokalcentrene i Aarhus Kommune navn til det mere mundrette: Folkehuse. Der er ikke blot tale om en navneændring. Der ligger en helt ny vision klar, som skal skabe en kulturændring og åbne husene op for alle aarhusianere.*

For mange aarhusianere er lokalcentrene måske en ukendt størrelse, og for nogle rimer lokalcentrene måske på plejehjem. Men sådan er det langt fra. En helt ny vision, og et helt nyt navn, skal være med til at skabe en kulturændring og åbne husene op for alle aarhusianere. Aarhus nye folkehuse er nemlig for alle, der vil bidrage til et fællesskab:

»Jeg har set rigtig meget frem til relanceringen af vores lokalcentre, som nu bliver til folkehuse. Idéerne og tankerne bag er nemlig at få åbnet husene op og inviteret alle indenfor. I dag foregår der allerede et super godt samarbejde med frivillige og foreninger, og det vil vi gerne udvikle endnu mere,« siger rådmand for Sundhed og Omsorg, Jette Skive (DF), i en pressemeddelelse.